

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Translatione Episcopi. Titlus VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

73
Praeversus altera electionem eandem multipliciter impugnabat, proponens praeponitatum R. in astate pati deficitum, neccelle sufficiens scientia ad ecclesiam supradictam, cum atratis maturis, & eminentis scientia praefatis cardinalis existat: & cum electores cardinalisatis meritis & auctoritatibus praeclarent, habito praeferatu ad personam electam, meliorem zelum eos induisse confitabat. Dicebat praterea, quod confessus dicit Gil. (quem pars ejusdem R. confitebatur) contemptum, alicente parte reliqua capitulum per contemptum ab ipso fuisse) cum non fuerit confessus in scutum, sed post electionem accesserit, obiecto nihil valebat: & infra. Denique statuimus, quod electionem decernit invalidam, cum est ex parte concilii formam in electione peccatur, ut debet ad contemptum, & alia, quae non sunt de forma, refici. Vnde quod ibi dicuntur, quod alter electio electio non valeat, ea recipit ruitum, que attentionem formam concilii memorati: non autem alia, exponuntur ibidem, sicut est istud quod praefitibus omnibus, qui debent, volunt, & possunt commode interficere, haberi debent in electione processus, ne cetera, qui super hoc aliis statuta noscuntur, uno verbo videantur erit. Neque enim a credendum est, Roman. 11. (qui iuri tuerit) quod alias exigiturum est multo magis & inventum, uno verbo futuertere volle. No ergo hinc inde indu propria plenius sententia (cum ex Lateranen. concilio in ordinatione teolojanam major & senior pars capituli exigatur, dum generalis concilii continetur inter cetera, ut sit in quomodo, vel major & senior pars conseruatur) electionem dicti Rom. non perfice, sed potius electionis virtutem (cum maior & senior pars non conferuntur eadem) de statuto nostrorum consilio duximus essentialiter irritandam.

CAP. LVIII.

Potius scrutinio variare nequeant electores, cum sit scientia collatio, & electio celebranda. Ad quod per seipsum, si poterit, compellantur.

CAP. LIX.

Cofessio nomine proprii nominari etiam sine culpa electi, non diffusa. Electio vice non cogitatur: siue si electio liberis resipiatur, & secundum collationem glossa 2. ius fin.

Idem.

Sed si electionem propter simoniam, co-ignorantiam non habente commissam, contigerit reprobatorum, cum super prælatum, & ad quam taliter fuerit electus, illa vice non potest Episcopus dispensare. Quavis circa eum, qui ignoranter recipit simplex beneficium per limosinam pravitatem, post liberam resolutionem Episcopi dispensatio tolleretur. d.

CAP. LX.

Eduibus impedit currit tempus, si possunt impedimentum.

Idem:

Hic quis interdicatur ut absque superioris licentia currit, ex quo in mora fuerint licentiam hujusmodi posse.

DE TRANSLATIONE

Episcopi a.

TITULUS VII. i

CAP. I.

Patriarcha, qui confirmatum in Archiepiscopum transfert a fidem Episcopalem, ab Episcoporum confirmatione suspenditur. Ie ann. And.

Innocentius III. Antiocheno Patriarcha.

C Vm ex illo a generali privilegio, quod beata Petro & per eum eccliesi Roman. Dominus nostre induxit, canonica postmodum manaverint infinita, continentia maiores ecclesias causas ad Apostolos, fedem & perferendas, ac per hoc translationes Episcoporum ac sedium mutationes ad summum Apostolos, sedis Antifitem de jure pertineant, nec super his quicquam prater eius adsumendum debet immutari. Miramur quod L. (Apamen e) eccliam in (Tripoli tam) ecclesiam transfulidi, & novo quadam mutationis genere parvificasti maiorem, & magnum quadam modo minorasti, episcopare Archiepiscopum, imo potius archiepiscopare presumens. Licer enim dictus L. nondum fuisse in Archiepiscopum conferatus, confirmationis tamen munus receperat, & Archiepiscopalia (quantum ei licuit) ministrarat, sicut nobis ipsius relationis innotuit, qui Valens Episcopum f adserit confirmasse. Ne igitur perpetrandi similia ceteris auctoritate tribuantur, te ab Episcoporum confirmatione du ximus suspendendum.

CAP. II.

Electio in Episcopos & confirmatos, transverse potest solus Papa.

Idem Decani & capituli Andegavorum.

veni.

I Nter corporalia h & spirituaria eam cognovimus a differentiam, quod corporalia facilis defruntur, quam confruntur: spirituaria vero facilius confruntur, quam defruntur. Vnde iuxta canonicas sanctio nes Episcopos solus honorem date potest, solus auferre non potest. Episcopi quoque a metropolitanis suis munus confirmationis accipiunt, qui tamen non possunt, nisi per Rom. Pontificem condemnari. Cum ergo fortior sit spirituale vinculum, quam carnale, dubitari non debet, quin omnipotens Deus spirituale conjugium, quod est in carnali & spiritu, & ecclesiam, suo tantum iudicio reservaverit disolvendum, qui dissolutionem & etiam carnalis conjugii, quod est inter virum & feminam, suo tantum iudicio referavit: præcipiens ut quos Deus coniunxit, homo non separet. Non enim humana, sed potius divina potestate conjugium spirituale dissolvitur, cum per translationem, dispositionem, aut cessionem auctoritate Roman. Pontifici quem constat esse vicarium Iesu Christi, Episcopus ab ecclesia removetur: & idem tria hec qua primum, non tam constitutione canonica, quam institutione divina, solum sunt Roman. Pontifici referenda. l. Sicut autem Episcopus conferatus sine licentia Rom. Pontifici, sicut non debet ecclesiam derelinqueret, sic & electus confirmatus: cum non debeat in dubium revocari, quin post electionem & confirmationem canonicanam inter personas eligentium & electi conjugium sit spirituale contractum, cui profecto Episcopatu-

a In quibusdam antiquis additur, vel electi. b Capit. i. ed. iii. in 3. compil. c Anac. Papae ep. i. Melchior Canis libri. de Theolog. d al. attarent. e Paphensem, al. Appartensem. f al. Sivalensem, al. Valensem. g Vide l. i. C. ad leg. lat. rep. & infirm. de except. 6. hodie. h Capit. 2. ed. tit. in 3. compil. i. in vulgaris, esse, legitur. sed abicit a manuscript. k Vide Dom. Solium in 4. Sementiar. difundi. 27. quæst. 1. Art. 4. Matth. cap. 19. l. Vide cap. quatuor, de elect. lib. 6. & cap. vi debitur. ad fin. j. de appell.

Ccc 3

lis dignitas nihil addit: cum quis Episcopali prædictus dignitate, nullius tamē ecclesiæ posse esse Episcopus: quemadmodum de illo contingit, qui oneri Pontificali renunciat, non honori. Vnde cum non sit maior viculum Episcopi ad ecclesiam a, quam electi, maximè cum fuerit confirmatus b, ino idem penitus & non aliud, idem juris obtinet in utroque. Sic ergo Episcoporum translatio, depositio & cesso, sicut & electorum post confirmationem (spirituali conjugii ratione) solum est Romani Pontificis reservata: licet ulque ad tempora ista, quod cautum fuerat de Episcopis, expressum non fuerat de electis: proper expressam tamē similitudinem, vel identitatem potius, nemini poterat videri dubium subtiliter intuiri: cum de similibus idem iudicium sit habendum. Sed neque istud, quod in canone legitur de electo, ut si ultra sex menses per suam negligentiam retingatur ecclesiæ viduatam, nec ibi, nec alibi donum confectionis accipiat, immo Metropolitanus in iuri cedat iudicio: alter intelligentibus poterat suffragari, cum non intelligatur ecclesiæ viduata, quasi sponsum non habeat, sed quia sponsus ejus nondum sit consecratus, adhuc quod ad quadam quasi viri maneat solatio definita: sicut iuxta communem & modum loquendi dicitur ecclesiæ viduata, quod licet Episcopum habeat, inutile tamē perhibetur habere. Nec quod de cessione subsequitur, & statutum fuit ad poenam trahi debet ad gratiam: ut sicut Metropolitanus iudicio electus dejectus, ita etiam ad aliam ecclesiæ posse transferri, praesertim cum nec finis auctoritate Romani Pontificis fiat cesso vel defletio memorata: qui ut hac possent, ex illo canone, Metropolitanus induit. Vnde si circa translationem idem fieri voluerit, quod de cessione dixerat, de translatione poterat exprefisse: & quod non est fanctorum Patrum decreto sanctum, superstitiosi non est ad invencionibus presumendum: praestitum cum nonnunquam intelligatur prohibitum, quod non inventur concelebrium. Sane quoniam Tironensem, Archiepiscopum electum Abriecen, per Metropolitanum suum confirmatum, in ecclesiæ veltram præter audizitatem fealis Apostolice transference presumpti, & in Episcopum consecrare, quem Rothomagen, Archiepiscopus circa mandatum nostrum abolvit, & ei licentiam tribuit transfundit: prædictus Archiepiscopus a consecratione & confirmatione Pontificis, Episcopum vero ab executione Pontificis offici, Bituricens. Archiepiscopus iuxta mandati nostri tenorem suscepit. Et quavis idem Archiepiscopi tanquam maiores plus excellenter in præmissis d, præfatis vero Episcopus minus (ut propter illorum tanquam majorum errorum effectus) nos tamē intellecta eorum confessione spontanea, & supplicatione devota, veniam errori dedimus, quod non ex malignitate, sed ex simplicitate peccaverunt e. Et quoniam præfatus Episcopus, qui minus peccaverunt, fervior quoniam casigatus, reatum suum recognoscens humiliter & devote, ac misericordiam populans, & iudicium non requirens: nos invenimus, quod licet sibi munus confectionis impensum, nec priori ecclesiæ ipsum Pontificem fecerit, nec secunda, cum ad primam non fuerit consecratus: & ad secundam (priori vinculo perdurante) non poterit canonice consecrari, adhuc conjugaliter alteri alligatus: et iam à vinculo prioris ecclesiæ, quam à pœna fulpionis penitus abfoluto, de benignitate fedi Apostolica duximus con-

cedendum, ut priori consensu hæc pedemant, sed agavebam ecclesiæ studeat gubernare.

CAP. III.

Episcopus, qui propria auctoritate de sua ecclesia se resigat, carbor utraque.

Idem Bambergensis a Episcopo, & Petrus

Magonensis.

Vanto persona b Hildelemen. Episcopi: [1]

Episcopi vero reliqua Hildelemen. ecclesia, ad Herib

leni ecclesiæ auctoritate propria se transfuerit. No

attendens quod veritas in Evangelio protrahitur: Qu

Deus conjunxit, homo non separabit. & postea

transferredit. Pontifices ita sibi retinuit Domini

Magister, quod foli boreo petro vicatio suo, & per qua

fucciferibus suis speciali privilegio & tribus, des

cessit: sic teftauit antiquitas, cui dereta fana

fancierunt reverentiam exhibendam: & evidenter

erunt facrorum canonum sanctiones. Non enim

me, sed Deus separat, quos Roman. Pontif. [2]

patri hominis, sed veri Dei vicem gerit in terra nostra

sicutur necessitate vel utilitate penitata, non hanc

divina potius auctoritate dissolvit. [3]

Nec autem facti perversitas translati graffianum

exemplum d, (quod quidem, si verum est, non est

non esse notorium) sibi præcipimus ut admittamus

Heriboleni ecclesiæ penitus derelinquit. [4]

infra.] Ceterum quoniam Heriboleni ecclesiæ

nonici vota sua in ipsum profus illicite contine

volentes (scilicet dignum est) ut in eorum panarium

peccaverint, eligendos ha vice suspenduntur.

[5] Ceterum quoniam vero Hildelemenis ecclesiæ

sicut fuerat alligatus, unde (secundum sub

lum) solutionem querere non debat, minimus

derelinquit, ne id plasm redeat ultius, effici

prohibemus: cum secundum traditiones & canons

quidam majorem se plebem transfluerit, & a hanc

pellie debeat aliena, & carce propria: utne illa

videat, quos per superbiam sprevit, nec illa, quando

varitatem concupivit. f.

[1] Sicut diligamus affectu, tanto fecimus fratrem,

quod nulius adversarius materiam suam Romanam ecclesiam in partem

scilicet sua ordinis, & ecclesiæ sua definitione accusat.

Sane fecit certa maledictio auctoritate apostoli & fratris

annus nihilominus testimonium literarum, quibus ad me scripsit

heribolen. se Pontificem nominabat.]

[2] Nolentes autem causa presumptio adiunguntur

impunitam, qui secundum Apostolum emere subducuntur.

præsumus uide.]

[3] Si vero, quod non credimus, hanc suffragianam

non curaverit humiliiter obseruant, & utique sibi

sumpferit, excommunicare vinculo ipsam decernuntur

omnibus eius tam clericis quam laicis Hierophantibus

sub anachoreta intermissione præcipimus, non obser

viant sibi contra facies canentes sumpferant, non attendens qui hoc

postulat: Nemo sibi facias horrem, sed qui vocat a deo

quam Aaron.]

[4] Ego contra fidem Apostoli, interdictionem ad cunctas

nationes processerunt, quod ab eo factum fuerit, mihi docere

& inane.]

^a Altai ita: quo ad ecclesiæ. ^b vide text. in r. confit. C. & l. Strab. & l. Pamphil. D. de man. ref. c. ufar. ude l. lebrom. & quod tamē Celsus. De leg. 3. & l. cum de Lationis. & afian. De fund. inf. leg. d. vide l. in Presbyteria. C. de Episc. & clericis. & ss. de pan. l. moris. & iste fori. e. vide l. 3. & fin. ff. de li. san. & nos. in l. plagi. C. ad legem Fabriam, de pla.

a Sic in 3. compil. Al. Idem Episcope & brevi fiduciam

guntur, b Cap. 3. eod. tit. in 3. compil. Mart. n. 4. 2. 20

probavit. d. vide l. capitolium. & penit. ff. de ipsa. & l. in

fin. in fin. C. de insuffici. testament. e. Leo Papa l. quid. 2. 20. 21

Addit. concil. Sarde. can. 1. ubi carbor ut quis ab eo ipso trans

alium transferatur. f. Concil. 7. quod l. p. q.

CAP. IV.

Sed Episcopus transfor. & indulgentia per eum super
ut transfor. eis, ad literam servanda est,
Item Brundus. Episcopo & oblativo Magan-

tinus a.

Littera & in tantum: [1 & infra.] Sicut legiti-
matione vinculum, quod est inter virum & uxo-
rem, homo diffidetur nequit, Domino dicente in En-
glio: Quos Deus coniunxit, homo non separat: sic
de jure fodus coniugii, quod est inter Episcopum
& eccliam, quod in electione iniuriarum, ratus in con-
fessione, & in conformatio[n]e intelliguntur consumma-
tum, fine illius autoritate solvi non potest, qui fucel-
lum est Petri, & vicarius Iesu Christi. Hoc autem C.
quoniam Hildebertus Episcopus non attendens, ad Her-
cules eccliam propria temeritate transvit: [2 &
3 & infra.] Nec illi & prud. indulgentia presumptio-
ne inculpi, quod si ad maiorem vocaret forsan
dignitatem, eam tibi licet afflumere, dum tamen ni-
tide de laetitia canonice obtinatur. Vnde licet forsan
aliquando videatur, ut indulgentia occasione ipsius ad
agendum possit transire maiorem, ad patrem tamen
quod tradidit non licet: cum in maiori dignitate propter
nuperum utilitatem faciliter dispensari. Præte-
ratum populus sicut & electio examinari soleat di-
ligenter, & tenor illius indulgentie non solum videa-
tur, sed & per se ipsius examinationem, fed personae etiam
revera, subiungens, dummodo nihil de canonice ob-
viciuntur: antequam per eum populus examinatione
afficeret, cui fuerat facienda, nulla ratione debuerat
misericordia.

[1. Quodam verè tibi Apostol. sed. reservat, quedammodo
pontificis & regule, ut præstidam auctoritatem ipsius
in eis valent, ne attenuante debent cum affectu. In his au-
toritatibus translatum Episcoporum adeo non tam constituto
causa, quia deinceps ipsi tantum petiatis committit, ut.]
[2. Et admissimis ejus se engredi Heribertensem se fecit
Archiepiscopum nominans, & infra.]

DE AVCTORITATE, ET
usu pallii.

TITVLVS VIII.

CAP. I.

Hoc quamlibet eccliam provincia sua. Archiepiscopus pallio uti-
pallio: sed extra, non potest.

Clemens III.

Cum super aliquid re: & infra. Quæsiuisti quo-
modo intelligatur, quodin forma traditionis pal-
lii continetur, videlicet, tradimus tibi pallium e-
statio ita f eccliam tuam utaris. Quod ita intelligi-
tur, ut alio modo exire contingit, tunc tuo
pallio & minime ut debes.

a item Bamberg. Episcop. & magistro preposito scholari Ma-
gnum. b Capit. 4 ed. titul. in 3. compil. c In Ed. Barba-
gensis: hoc illi prædictissimi nostri indulgentia, quam imperat-
sio est, presumptum, &c. d Capit. 1. ed. titul. 2. compil.
e facies in hoc ita, præ quadam Archiepiscoporum oratione,
quatuor regi annos, velut folia sacerdotalis, quod super alia
annorum defensione, huncor. velut corona, pellitur circumdati
& sic ostendatur. Vide Pannorm. in e. antiqua. de presul. &
Imper. III. lib. i. Myller. nuf. c. 6. v. 1. ut copia de ejus materia,
fere & typica significazione. f al. infra. g. l. personale. ff.
m. marum.

CAP. II.

Archiepiscopus alteri Archiepiscopo pallium suum accommoda-
re non potest.

Coelestinus III.

A Dhac a, quia quæsumus est à nobis ex parte tua, u-
trum licet tibi pallium tuum Metropolitanu[m] accommodare,
quod non videar esse conveniens, ut pallium tuum ali-
cu[m] comodes: cum pallium in personam non transeat,
sed quicquid cum eo debeat (icut tua novit discrecio)
sepe in b.

[1. Si contigerit eum sine pallio suo ad ecclesiam tibi commis-
sionis vel in aliquo praepucia solemnitate venire, & in eadem eccl-
esiæ missarum solemnitas celebrare, accedit enim non recolamus nos expref-
sum canorum in venuſe, super hoc tamen.]

CAP. III.

Per pallium confertur plenitude Pontificalis officii, & nomen
Archiepiscopale.

Innocentius III. C. Cardinali c Presbytero Apoll.

fæd. legato.

Nisi specialis dilectio d illa: & infra. Sanè si po-
pulario Trojani & Epilope ad Panormitanam ec-
clesiam fusset per nos etiam approbata, non tamen de-
beret se Archiepiscopum appellare prius, quam à nobis
pallium suscepisset, in quo Pontificis officii plenitude s-
cum Archiepiscopalis nominis appellatione confertur. Tu
ergo quod factum est, sic studeas palliare, ut id in confu-
tem tuam, & fed. Ap. opprobrium non redundet.

Quoniam si oporteat, ut nos, vel tu, ex hoc negotio

confundamur, eligemus potuisse confundi, quam laxa-
mus fed. Ap. dignitatem.

CAP. IV.

Romanus Pontifex semper & ubique utitur pallio, alii in eccl-
esiæ suis & certis diebus tantum.

Idem.

A honore & Dei: & infra. Sanè solus Romanus
Pontifex in missarum solemnis b pallio semper uti-
tur, & ubique: quoniam a sumptu est in plenitudinem
ecclæsticæ potestatis, que per pallium significatur i.
Alii autem eo nec semper, nec ubique, sed in ecclæsia sua
in qua jurisdictionem ecclæsticam acceperunt, certisde-
bet ut diebus. Quoniam vocati sunt in partem sollici-
tudinis k, non in plenitudinem potestatis.

CAP. V.

Archiepiscopus extra suam provinciam pallio ute non potest, et
sunt si hoc habeat confusudo.

Idem Compostellano Archiepiscopo.

Ex tuarum l tenore literarum acceperimus, quod cùm
fuerit in concessione palli tibi dictum, ut ipso intra
ecclæiam tuam uteris: & tibi pro ecclæsia tua nego-
tiis frequenter extra tuam provinciam commorant, ve-
recundum sit absque pallio ministrare (cum consuetu-
do sit in Hispania generalis, quod Archiepiscopi extra
provincias, pallio indiferenter urantur) ut extra
tuam provinciam uti pallio valeas, indulgeti tibi à fede
Apostolica postulati.

Licit autem talis consuetudo dicenda sit potius corrup-
tione, non tamen de speciali gratia indulgemus tibi, ut
si necessitate aliqua præpedit, ad ecclæsiam tibi subiectâ,

a Cap. 2. eodem titul. in 2. compil. al. hoc. b al. nullo modo.
c Innocentius III. Cod. titul. s. Laurentius in Lucia Presbytera
Cardinali, &c. ut habet 3. compil. d Capit. 1. eodem titul. in
3. compil. & alibi. Trojanenf. alti. Trojanenf. f Addit
tit. Lateranenf. sub Innocent. III. cap. s. g Cap. 2. eodem titul.
in 3. compil. h al. plenibus. i Figuratur. k al. & nom
in pl. &c. l Capit. 3. eodem titul. in 3. compil. m vide l. o
mnes judices. C. de curia. lib. 10. & auth. in multi judi. s. i. in giff.
magna. collat. g.

Ccc 4